

Aktualitások a geriátriában

–

Esetmegbeszélés

Dr. Fekete Márta

Semmelweis Egyetem,

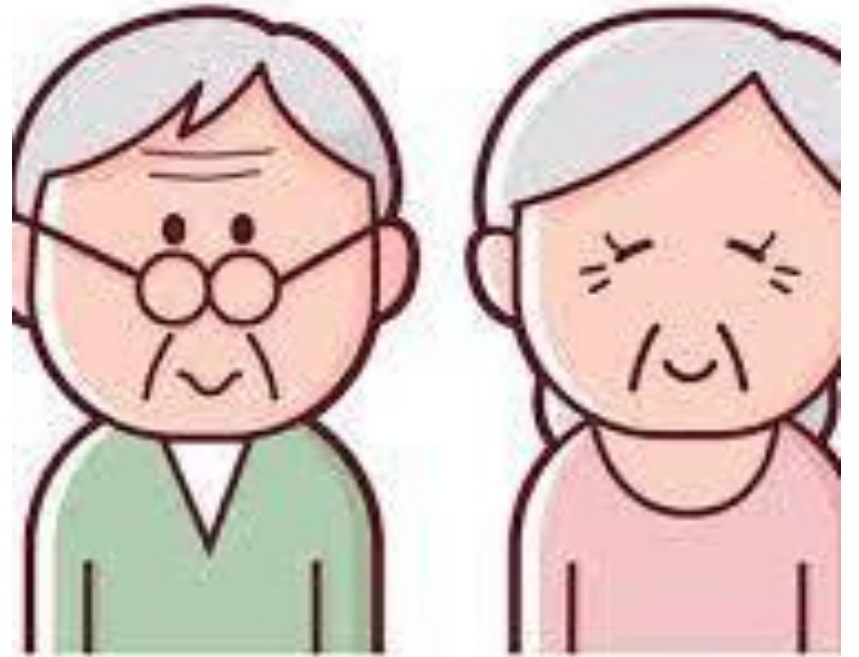
Geriátriai Klinika és Ápolástudományi Központ;

Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Klinikai tanszék

2024. május 3.

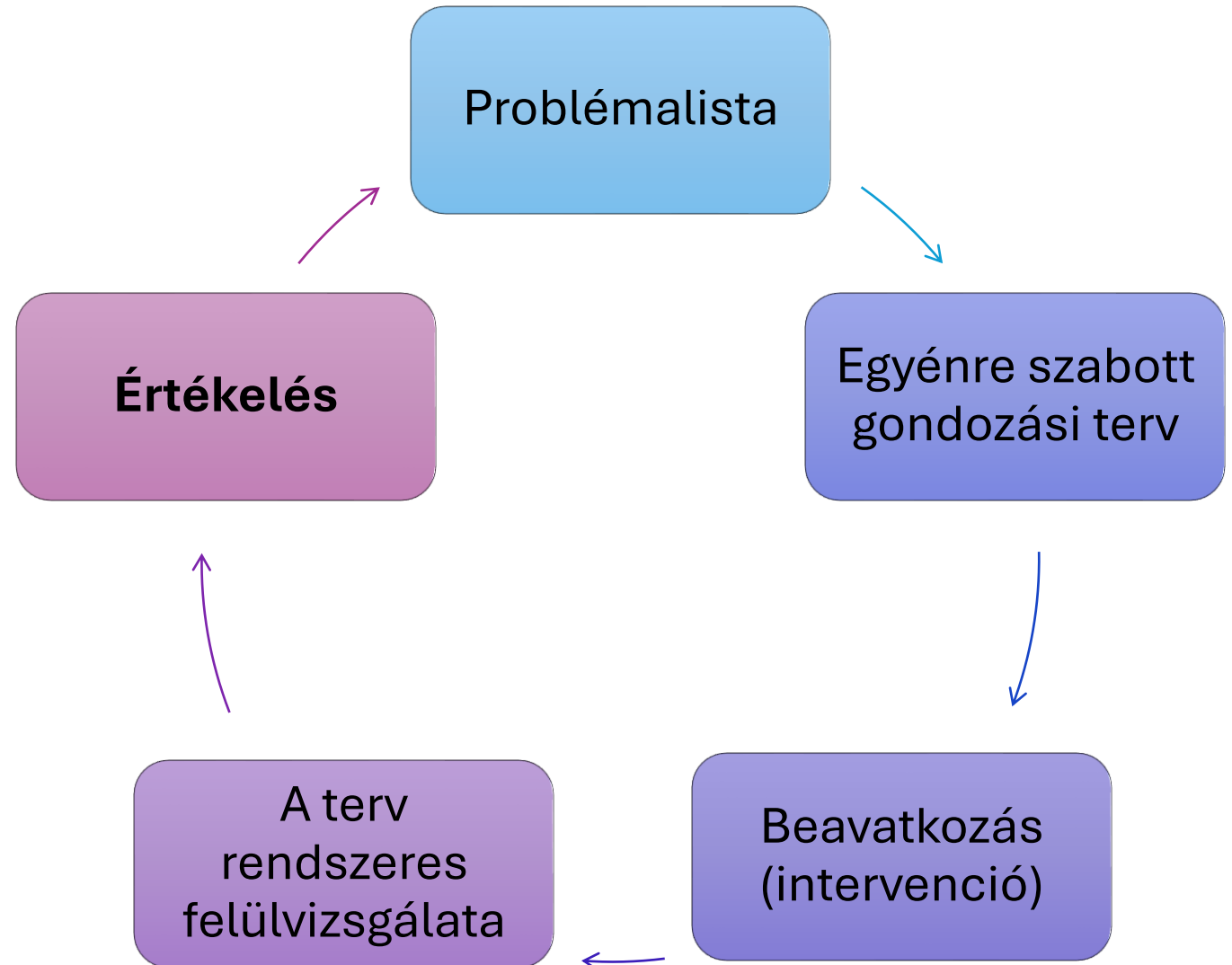
Tartalom

- Átfogó Geriátriai Értékelés – a geriátriai értékelés szempontjai
- Esetbemutató 1.
- Esetbemutató 2.

Geriátriai értékelés szempontjai

- Fizikális állapot
- Pszichológiai / mentális állapot
- Funkcionális állapot
- Mobilitás / egyensúly
- Társadalmi-gazdasági helyzet / környezet
- Gyógyszerelés

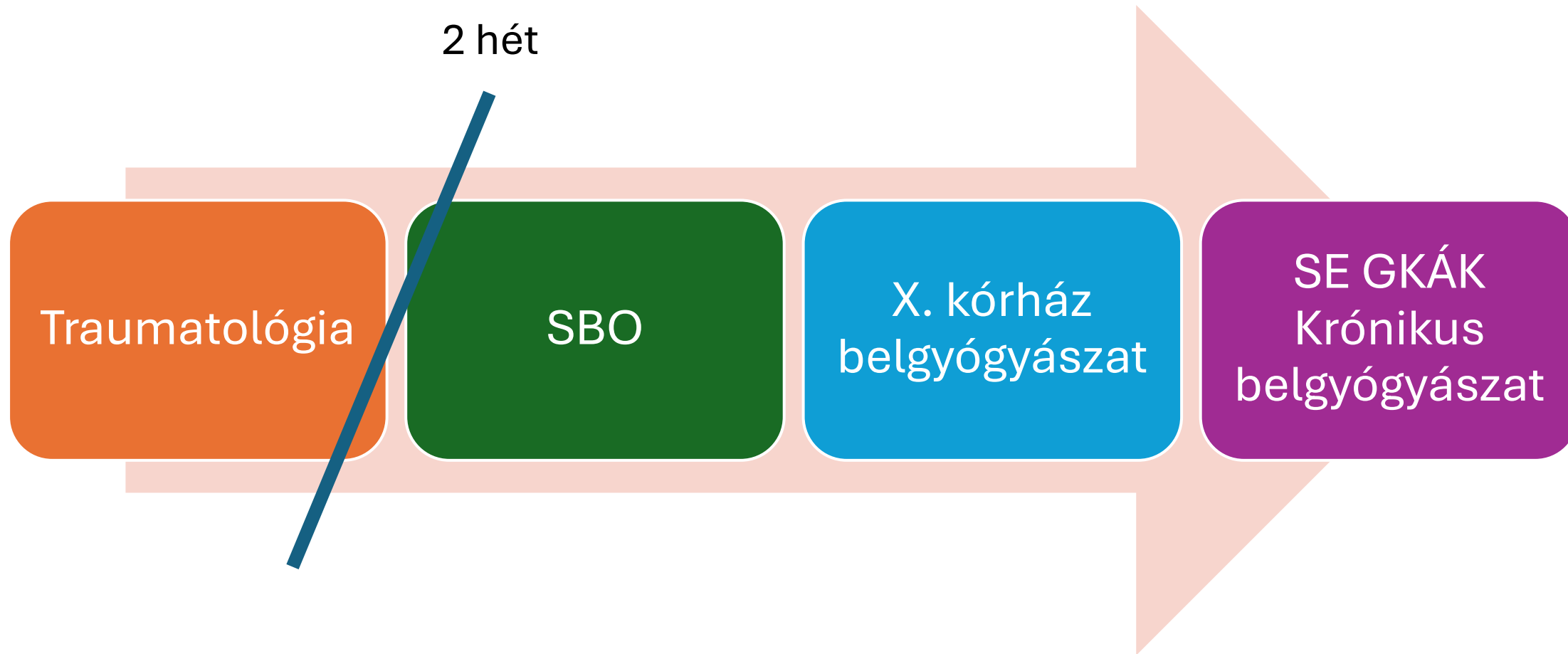
Esetek

Margit néni

- 96 éves
- Budapest
- egyedül él
- testvér (89), unokaöccs, szomszéd
- magasvérnyomás betegség, csontritkulás

Traumatológia

- Contusio coxae l.s.

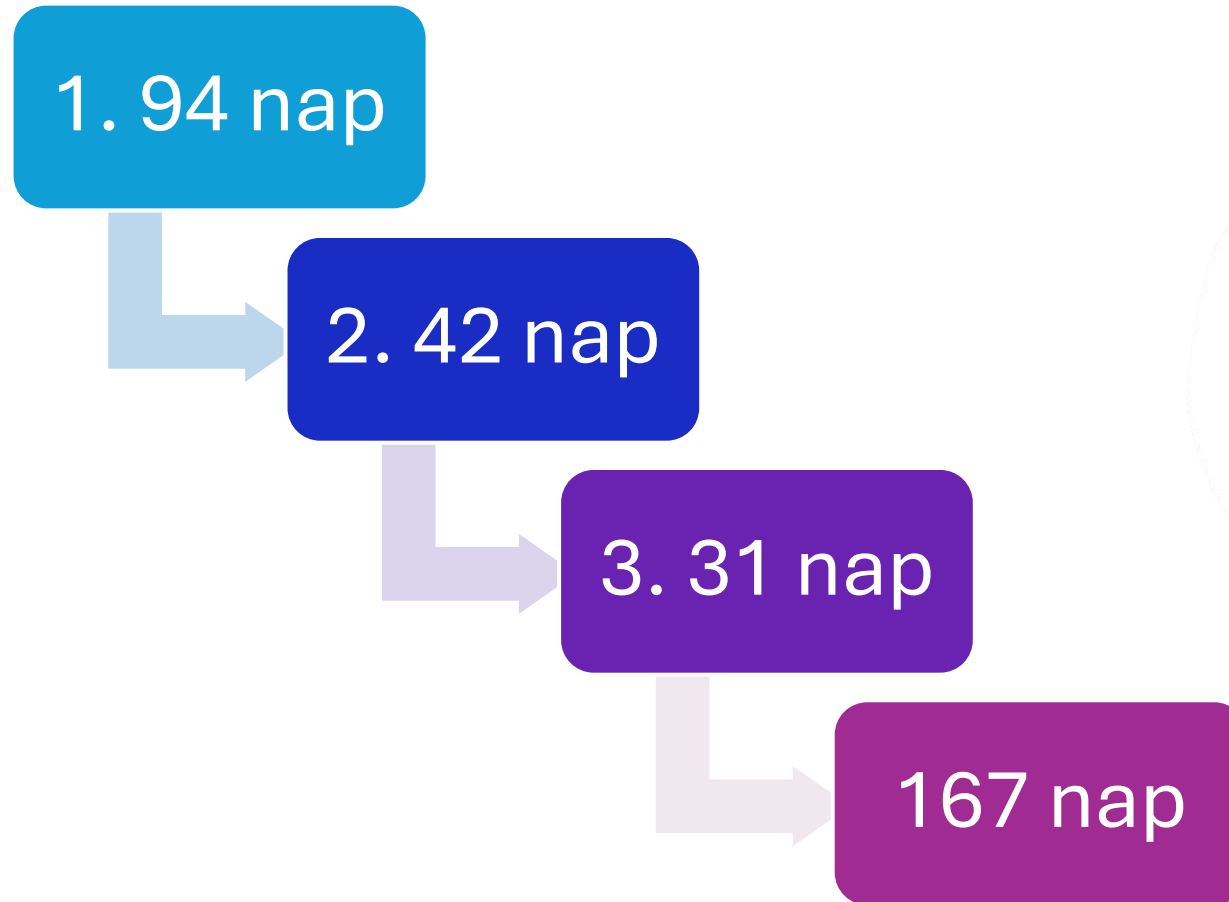
SBO

- háziorvosi beutalás – étvágytalanság
- tomporfájdalom l.d. – nehezített mozgás
- fizikálisan: „gyenge általános állapot”, „tompor nyomásérzékeny”
- labor: „elevált gyulladáisos paraméterek”(CRP 98.8; FVS 12.2)

Belgyógyászat

- 34 nap
- labor: emelkedett ALP, LDH, CRP, NT-proBNP, vashiány
- képalkotó: lumbosacralis degeneráció; „bal oldalon az os pubis alsó és felső szárán kb. fél csontszélességnyi elmozdulással járó fractura”; „oedema jellegű eltérésekkel a csontvelőben illetve a környező lágyrészekben, bal oldalon körülírt folyadékgyülem (lehet haematoma, de esetleges infektív komponens)”.
- Terápia: fájdalomcsillapítás, forsz. diuresis, parent. foly. pótlás, vaspótlás, profilaktikus dózisú LMWH, PPI, antihypertensiv terápia; gyógytorna.

Semmelweis Egyetem, Geriátriai Klinika és Ápolástudományi Központ

Kórelőzmény

- tonsillectomia,
- 1950-ben meningitis,
- csontritkulás, magasvérnyomás betegség,
- mk. szemén cataracta műtét,
- 2022.04. jobb infraorbitális régióból sebaceous cc. excíziója – nem az épben,
- 2022.07. re-excízió – tumor a kimetszési széleket eléri.

Felvételi státusz

- Novum pitvarfibrilláció / szinusz tahikardia
- Sovány
- Emphysemas mellkas, hypersonor kp. hang, bázison szörtyözörek, 1-1 búgás, köhécsele néha
- Labor:
 - vvt 3.8 / hgb 118 / htk 0.36
 -

Vizsgálatok

- MRTG: mérs. nagyobb szív; transzparens tüdőmezők; nincs metasztázis
- CDS: mérs. carotis szűkület,
- PM UH: 3 mm cysta
- Hasi UH:
 - „A bal vese felső pólusában egy két részből álló, 40 mm-es cysta, az alsó kehelyben egy 17 mm-es kő van. Pangás nincs.”

Mindig történik val

- Felső légúti tünetek: vs
szomszéd köpettenyész
- Kiütések
 - Maculopapulosus kiütés
 - Tüneti terápia (lokális m
 - Allergén keresés (új gysz
 - Autoimmun eredet?
 - Ectoparazita?
 - Papulopustulosus elvál
 - Postviralis /paraneopláz

. víruspanel;

Konzíliumok – Bőrgyógyászati „kimenő” 3 nap

- 2023.04. Onko-team: ismételt excízió javasolt
- 2023.06.
 - Sebaceus cc.: kimetszés 3 mm biztonsági szegéllyel
 - „**Bal emlő** külső felső quadransában 2,5 cm-es tömött tapintatú, halvány erythemas felszínű **terime.**”
 - biopszia
 - Scabies
 - bőr kezelése

Gyógyszeres terápia (geriáter vs. bőrgyógyász)

- perindopril E: 5 mg,
 - indapamid SR R: 1,5mg,
 - doxazosin E: 4 mg,
 - spironolakton R 12,5mg,
 - alprazolam esteE 0,5mg
- perindopril
 - indapamid,
 - doxazosin D: 2mg,
 - calcium citrat R: 200 mg,
 - kalium 2x 600mg,
 - naproxen 2x 275mg,
 - pantoprasol 1x 40mg,
 - vas-szulfát 2x1

Mindig történik valami 2/1.

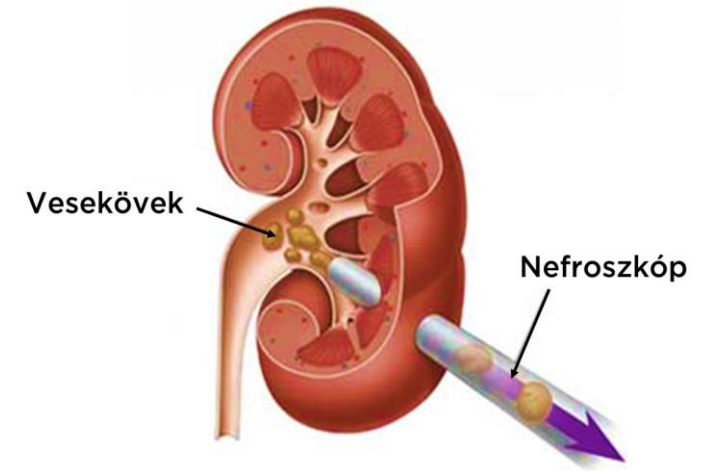
- Onkológia konzílium:
 - Invazív emlő cc. – antioestrogen kezelés indul
- Bőrgyógyászat:
 - további műtéti beavatkozás szükséges – 5 mm-es biztonsági szél
 - staging vizsgálatok

Mindig történik valami 2/2.

- Costo-lumbalis szögletben fájdalom:
 - gyulladáshoz kapcsolódó paraméterek emelkedése (CRP: 320)
 - romló vesefunkció (GFR 17)
 - AB + tüneti terápia
 - romló általános állapot
 - hasi UH: „Kövek által lezárt bal vese. A nagy cystosus képlet tágult kehely vagy simplex cysta is lehet. Hydronephrosis, nephrolith l.s.”

Kimenő 2. – Urológiai Klinika (2 nap)

- Percutan nephrostoma képzés
- ezen keresztül gennyes vizelet ürül – AB terápia
- Előjegyzések – PCNL tervezett:
 - aneszteziológia (1 hét)
 - műtét (4 hét)
- 5. napon drén kicsúszott repozíciótól a beteg elzárkózott
- Kontroll hasi UH: a pangás megszűnt, a kő látható.

Teljes ellenállás /elzárkózás...

Pszichológiai ellátás

- 18. nap – NYUGDÍJ
 - ápolónő
 - Ép: orientáció, gondolkodás
 - Kóros: hangulat, szorongás, betegségtudat
 - pszichometria: enyhe demencia, frontotemporalis érintettség
- 35. naptól heti rendszerességgel egyéni szupportáció:
 - hullámzó állapot: alacsony hangulat, motiválatlanság – sokáig folyamatos felfelé ívelés
 - beavatkozási terv: „viselkedésaktiváció, közeljövőre vonatkozó reális tervek feltérképezése”, imaginációs gyakorlat, ép funkciókra alapozó kognitív viselkedésterápiás módszer alkalmazása
 - elutasítás (tüdőinfekció, ureterelzáródás): alacsony hangulati nívó, elutasító, ingerült, aktivitása csökkent; „ott tart, ahol elkezdődött”.

Szociális munkás tevékenysége

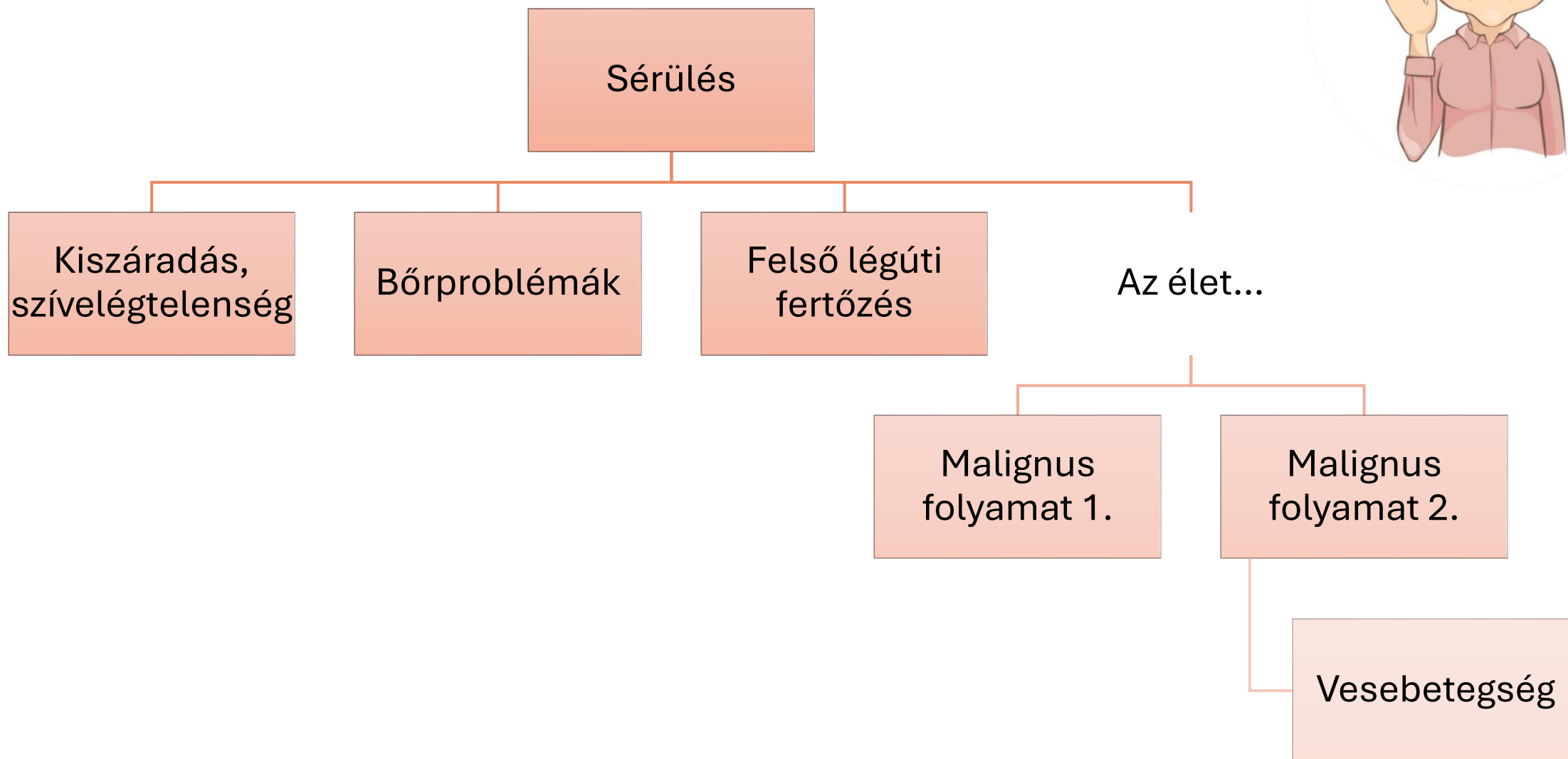
- Átmeneti gondozóház – IGEN // Idősothton – NEM
- 46. nap Átmeneti gondozóház – felmérés – elutasítás! ??????
- Idősothtoni elhelyezés kérelme
- Előgondozás
- Értesítés X idősothtonból a felvételtől – UROLÓGIA! – visszamondtuk
- Urológiai beavatkozás elmarad – „visszajelentkezés”
- *Hoppá:* Z otthonba már felvették volna, de Margit néni visszamondta...
- Szomszéd/barátnő + háziorvos + szociális alapellátás → HAZA

HAZATÉRÉS

- Gyógyszerei:
 - perindopril
 - furosemid
 - kalium
 - alprazolam
 - anasztazol
- Segédeszköz: járókeret – szakorvosi javaslat
- Szomszéd várja!

Margit néni

Gábor

- 65 (64) éves
- Budapest környéki település
- **297 nap**

2022

- Jobb oldali végtaggyengeség, elesés, beszédzavar
- Koponya CT: Multiplex lacunaris infarctusok, b.o. akut lézió, állományvérzések – súlyos kisérbetegség

2023

- Elesett, felkelni nem tudott
- Koponya CT: fentiek + mérsékelt állományfogyás (frontotemp.)
- Neurológiai osztály:
 - Kardiális embóliaforrás: **szignifikáns aorta szűkület** – potenciális indikációja TAVI beavatkozásnak (katéteres aorta billentyű implantáció)
 - Pseudobulbaris tünetek (nyelés és artikulációs zavar), jobb o-i hemiparézis

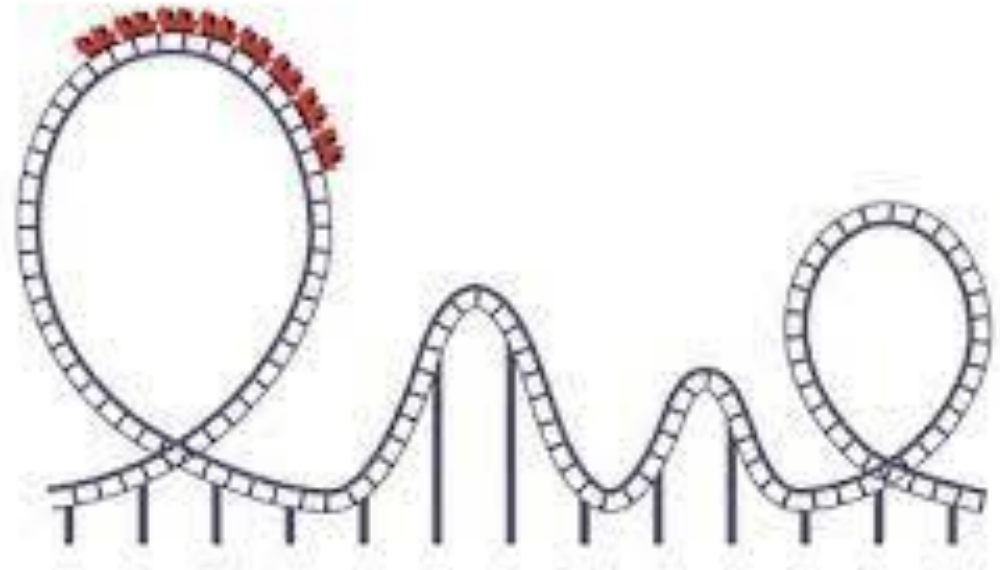

297 nap története...

- 58. nap masszív haematuria
 - mosókatéter
 - tervezetten cystoscopia
 - normocyter anaemia
- 10. hét: kardiológussal telefon konzultáció – AS → TAVI?
 - terhelhető a beteg?
 - tünetes a beteg?
 - EDZÉS INDUL!
- Cystoscopia negatív
- 12. hét nyelésproblémák fokozódnak
 - sűrítés – odafigyelés – nyugtató elhagyása

..... 297

-
- Depresszív hangulat
 - új típusú nyugtató
 - minden rosszabb...
 - Napi programok – logopédia, gyógytorna
 - Aspiráció veszélye folyamatos

Gyógytorna ellátás

- Az utasításokat megérti, kooperál.
- Az ágyban önálló helyzetváltásra képes, magát feljebb tolja.
- Alsó végtagjainak mozgásterjedelme és izomereje korának és általános állapotának megfelelő, látens parézis próba negatív.
- Bal felső végtagjának izomereje és mozgásterjedelme szintén korának és általános állapotának megfelelő.
- Jobb váll mozgásterjedelme minden irányban beszűkült, könyökében enyhe flexiós kontraktúra, amely passzívan sem nyújtható, Felszólításra egyedül felül, ülő egyensúlyát megtartja.
- Járókerettel és kis segítséggel feláll, álló helyzetben egyensúlyát megtartja, apró csoszogó léptekkel rövid távon sétál.
- Összességében mozgása merev, meglassult, ugyanakkor felvételi állapotához képest jelentős javulás figyelhető meg.

Logopédiai ellátás / Beszéd és nyelésterápia

- Meglassult beszédtempó
- Szegényes és töredezett kommunikáció.
- A beszédben és nyelésben használt izomzat minimálisan erősödött.
- Respirációs támogatás csökkent maradt, továbbra is elégtelen fonációt eredményez, hangja halk.
- Az artikuláció gyenge és pontatlan, mozgástartománya beszűkült.
- A nyelését illetően: a légútvédő mechanizmusok nem teljesen megtartottak (K, G hangok képzése gyenge, a köhögési reflex megtartott).
- Per os táplálása pépes-püré állagú étrenddel javasolt, illetve a folyadék sűrítése szükséges.

Pszichológiai ellátás

- Betegségbelátása, helyzetére való rálátása korlátozott
- Kognitív funkciók terén hanyatlás, közepesbe hajló súlyosságú demencia detektálható:
 - AKV: 52/100
 - MMSE: 19/30
 - Órateszt: 4/10
- Mindennapi tevékenységeiben, ügyei vitelében fizikai és mentális állapotából kifolyólag segítségre, támogatásra szorul.

Szociális ügyintézés 1.

- Szociális háló felkutatása:
 - egyetlen segítő
 - Máltai Szeretetszolgálat
 - nem a bejelentett lakcímén lakott – alkalmatlan
 - nincs állandó jövedelme – miből élhetett eddig?
- Feladat:
 - gondnok – múlt (vagyon?) felkutatása, ügyei intézése, képviselet
 - jövedelem – feltétel idősothoni elhelyezéshez

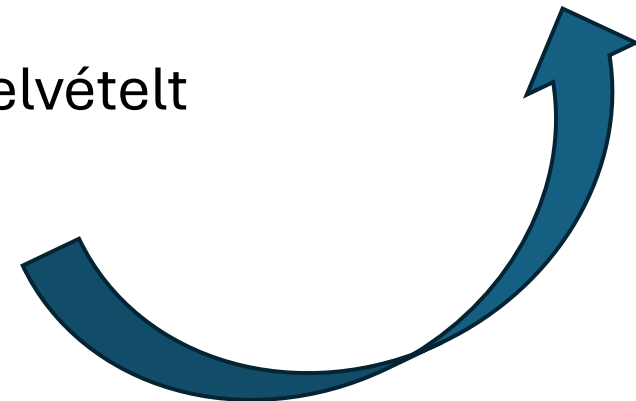
Szociális ügyintézés 2.

- Öregségi nyugdíj
 - igazolt évek: 13,5 (résznyugdíjhoz 15 év, teljes nyugdíjhoz 20 év)
 - lehetőségek:
 - hiányzó másfél évre nyugdíjjárulék befizetése
 - Időskorúak járadéka
 - Kivételes öregkori nyugellátás
- Fogytékossági támogatás
- Jövedelem → idősothoni jelentkezés (várólista, 3 helyen) → előgondozás
- Gondnok – még nem jelentkezett!

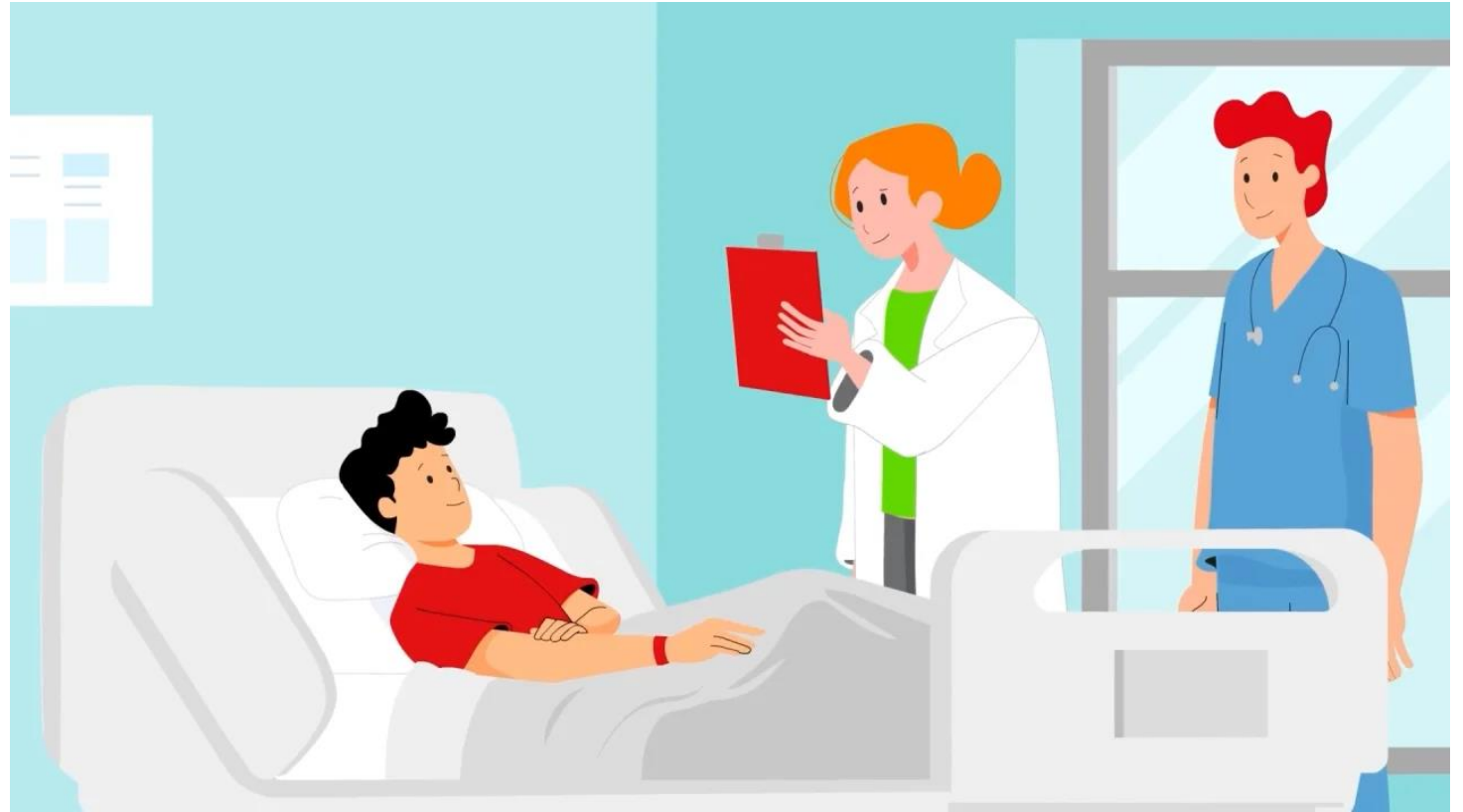
A történet margójára...

- Hajléktalan + önmaga ellátására fizikailag is képtelen beteg
- Hajléktalan ellátás:
 - fekvőbeteg ellátás kapacitása szűk
 - aktív osztályok tehermentesítése
- Alacsony jövedelem – korlátozza az idősothoni felvételt
- Nincs alanyi jog – kérni, ügyintézni kell!

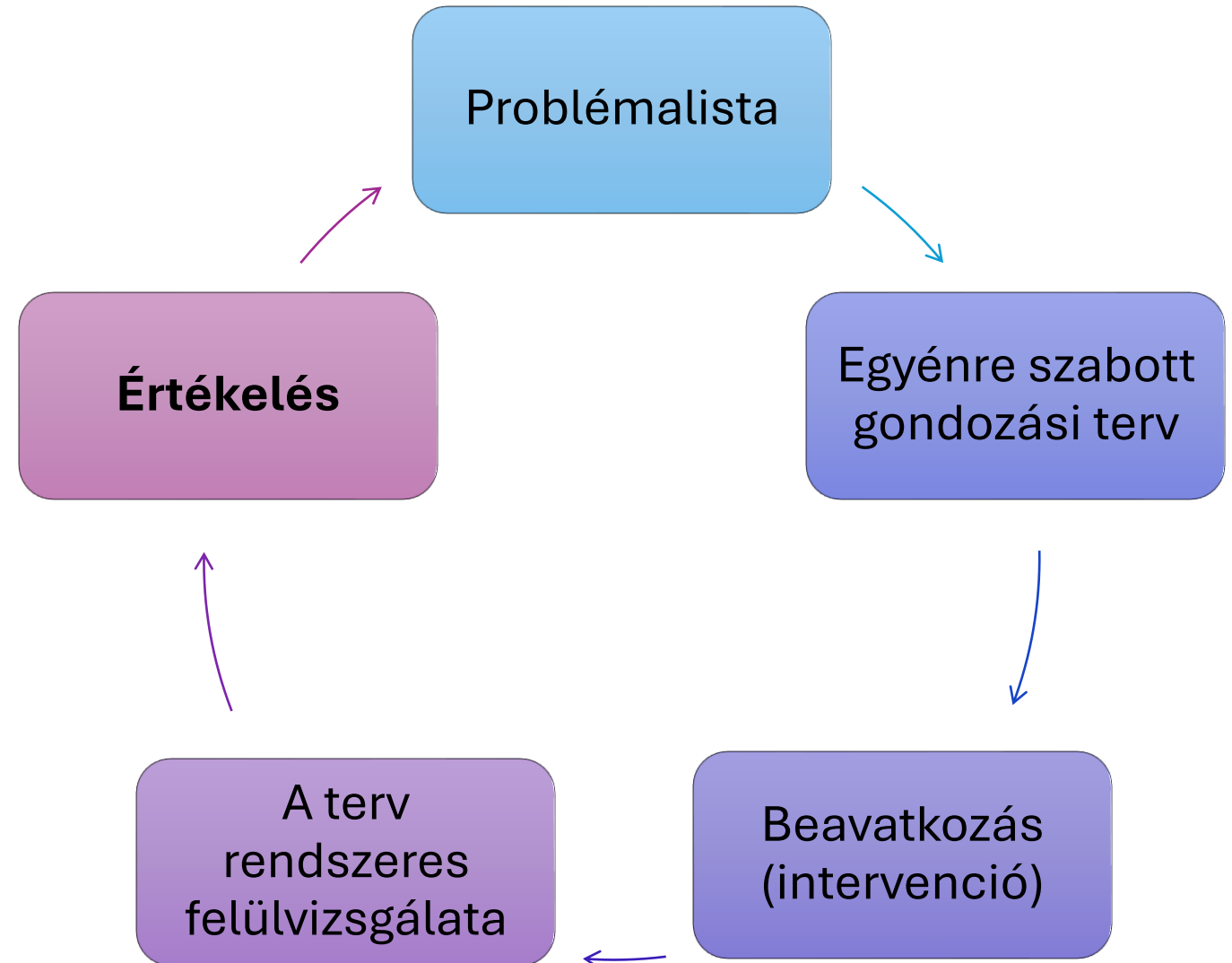
Egyetemi hallgatók és oktatók álma

- Szívzörej
- Nyelésvizsgálat
- Beszédvizsgálat,
beszédgyakorlatok
- Gyógytorna gyakorlatok

Geriátriai értékelés szempontjai

- Fizikális állapot
- Pszichológiai / mentális állapot
- Funkcionális állapot
- Mobilitás / egyensúly
- Társadalmi-gazdasági helyzet / környezet
- Gyógyszerelés

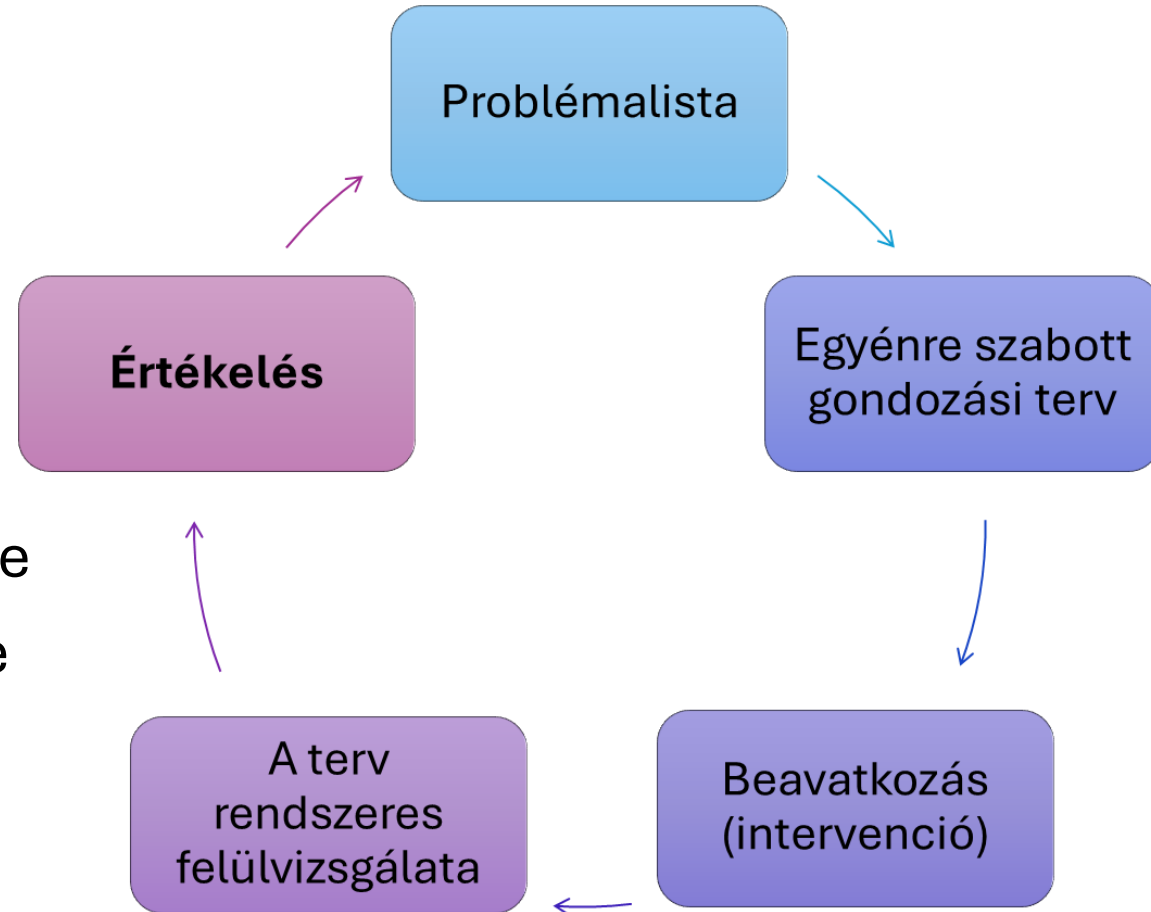

Problémalistánk

- Idős kor
- Gyenge szociális védőháló
- Halmozódó egészségi problémák
- Önellátásban segítség igénye
- Elhelyezési feladat

- Nincs jövedelem
- Nincs szociális védőháló
- Súlyos funkciókárosodás
- Önellátási képesség hiánya
- Elhelyezési nehézség

- Gondozás helyszíne
- Invazivitás mértéke
- Autonómia

- Társadalmi-
/gazdasági környezet
- Funkcionális állapot
- Döntésképeség

Köszönöm a figyelmet

fekete.marta@semmelweis.hu

